

3. Дмитренко А.В. Роль спільних підприємств з іноземними інвестиціями у розвитку економіки України / А.В. Дмитренко // Економічний форум. – 2011. – 157 с.
4. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент / В.Г. Федоренко. – К. : Вид-во МАУП, 2003 р. – 344 с.
5. Види підприємств та їх класифікація. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://pid-ruchniki.ws/16280414/ekonomika/vidi_pidpriyemstv_klasifikatsiya
6. Евтеев В.Л. Региональная внешнеэкономическая деятельность. Ростовская область во внешнеэкономических связях: состояние, проблемы, тенденции развития : монография / В.Л. Евтеев, Э.Т. Рубинская, Г.Н. Солодков. – Ростов-на-Дону, 2003. – 512 с.
7. Бичкова А.М. Спільні підприємства як форма залучення іноземного капіталу / А.М. Бичкова, С.М. Безродна. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://intkonf.org/bichkova-am-bezrodna-sm-spilni-pidpriemstva>
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Інтернет-енциклопедія. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://everything.explained.at/Sony_Ericsson/
10. Christian Fea Lessons Learned From High Profile Joint Venture Examples. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.christianfea.com/lessonslearned-from-high-profile-joint-venture-examples/>
11. Інтернет-сайт компанії СП "Полтавська газонафтова компанія". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ppc.net.ua/uk/>.

Савицкая О.П., Дюс Х.М. Проблемы и тенденции развития совместных предприятий Украины

Подана четкая трактовка понятия "совместное предприятие", раскрыты суть механизма создания и процессы его функционирования, приведены классификация совместных предприятий, стратегии и мотивы их создания. Также указаны преимущества и недостатки прямых иностранных инвестиций для принимающей страны при создании совместных предприятий и их распределение по основным странам-инвесторам Украины. Показаны динамика изменения количества СП в течении 1997-2012 гг., отраслевая структура совместных предприятий в экономике Украины и количество иностранных предприятий по сравнению с общими.

Savitska O.P., Dyus H.M. Issues and trends in development of Ukrainian joint-stock companies

The precise definition of the term "joint-stock company" is provided. The essence of creating its mechanism and its functioning processes are highlighted. A joint-stock companies classification, strategy and the reasons for their establishing are stated. The advantages and disadvantages of direct foreign investment into the host country when establishing joint-stock companies, and also their classification according to the main investor countries-investor of Ukraine are described. The dynamics of joint-stock companies number changing during 1997-2012 is outlined. Industrial structure of joint ventures in Ukraine's economy and the number of foreign companies compared to general are specified.

Keywords: economy, joint-stock company, foreign investment, investor, development.

УДК 058.232.2.085(477)

Доц. О.Г. Сербина, канд. екон. наук –
Дніпропетровська державна фінансова академія

СВІТОВИЙ ДОСВІД ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Проаналізовано практику податкового регулювання банківської діяльності у зарубіжних країнах і визначено можливості адаптації світового досвіду до вітчизняних реалій. Особливу увагу зосереджено на з'ясуванні форм і методів пільгового оподаткування банків. Неабияку роль відведено податкам на багатство. Розглянуто сутність і приз-

начення спеціального банківського оподаткування та окреслено його перспективи для України.

Ключові слова: податкове регулювання банківської діяльності, пільгове оподаткування, податкові вилучення, податкові кредити, занижені ставки податку, податок на багатство, спеціальні податки.

Постановка проблеми. В умовах інтеграції та глобалізації світогосподарських зв'язків вагоме значення у забезпеченні сталого економічного зростання і реалізації конкурентних переваг країни на світових ринках відводиться державі. Виконання державою покладених на неї функцій унеможливується без стабільного надходження фінансових ресурсів, що, головним чином, формується за допомогою податкових платежів. Одними з найбільших та надійніших платників податків у контексті своєчасного та повноцінного забезпечення доходів бюджетів всіх рівнів є банки. Однак в Україні податкове регулювання сфери банківської діяльності потребує вдосконалення. Недосконалість нормативно-законодавчої бази та економічних важелів призводить до ухилення від оподаткування багатьох банківських установ, спричиняє недостатнє оподаткування одних банківських операцій та надмірне оподаткування інших, що підриває підвалини банківської сфери. Це призводить до того, що остання не в змозі на належному рівні інвестувати в реальний сектор, який є матеріальною базою економічного розвитку суспільства й росту добробуту народу.

Проблеми розвитку і вдосконалення оподаткування як одного з найважливіших інструментів державного впливу на становлення ринкових структур визнають одними з найбільш актуальних в українській економічній науці та практиці. Проте вивчення вітчизняної економічної літератури з питань податкового регулювання дає змогу зробити висновок про практичну відсутність в Україні спеціалізованих наукових праць на тему державного податкового регулювання банківської діяльності. Окремі аспекти проблематики висвітлено у працях П. Буряка, В. Гейця, А. Петрова, Н. Реверчука, І. Сала та ін. Однак більшість авторів зосереджує свою увагу на дослідженні загальнодержавної системи оподаткування й теоретичних засад податків, залишаючи поза увагою світові здобутки у цій царині і їх можливості в Україні. Наведене вище підтверджує актуальність теми дослідження, обумовлює його мету і завдання.

Мета роботи полягає в тому, щоб дослідити доступний зарубіжний досвід з оподаткування комерційних банків і визначити конкретні напрямки його застосування у вітчизняній економіці.

Результати дослідження. У світовій практиці немає єдиного підходу до побудови системи державного регулювання банківської діяльності, що визначається особливостями соціально-економічного та історичного розвитку країн, менталітетом населення, політико-юридичними чинниками, стратегічними цілями та пріоритетами, однак певні особливості все-таки можна помітити.

Порівнюючи системи оподаткування банків України і країн ЄС, зауважимо, що Україна і ЄС мають лише два спільні податки – податок на прибуток та ПДВ. Щодо кількості податків, то у країнах Європи вона є більшою (комерційні банки України сплачують 6 видів податкових платежів, країн ЄС – 9 [4; 7]). За рівнем податкового навантаження Україна не надто варіюється з європейськими країнами [1, с. 155]. Однак під час визначення рівня податкового на-

вантаження комерційних банків не враховуються всі збори, які сплачуються ними, і яких в Україні надто багато. Звідси такі висновки щодо вдосконалення податкового регулювання банківської діяльності в Україні: для забезпечення ефективної діяльності комерційних банків необхідно переглянути всі податки і збори, що покладено на них з тим, щоб привести їх до оптимального рівня. При цьому необхідно враховувати позитивний світовий досвід, який показує, що максимально допустимий рівень становить 30-40 % доходу. Якщо податкове навантаження перевищує 40 % – починається процес скорочення заощаджень, зникають стимули до підприємницької ініціативи і розширення діяльності [9].

Податкове регулювання діяльності банків здійснюється різними способами, найпоширенішим з-поміж яких є пільгове оподаткування. У світовій практиці широкого застосування набули такі види пільг:

- податкові вилучення (звільнення від оподаткування окремих об'єктів, елементів чи видів діяльності);
- податкові кредити (зміна строку оплати податку від одного місяця до року);
- занижені податкові ставки.

Проаналізувавши світовий досвід податкового регулювання діяльності банків, ми виявили, що найбільш поширеним податковим важелем, який активно використовується практично у всіх розвинених країнах, є заниження податкових ставок. Популярність цього засобу обумовлюється тим, що його реалізація сприяє зростанню ділової активності та інвестиційної діяльності банків і, водночас, забезпечує стабільне надходження коштів до бюджетів усіх рівнів. Однак не всі дослідники поділяють нашу точку зору. Деякі з них вважають, що оподаткування банківського сектору є недостатнім і тому пропонують посилювати податкове навантаження на нього [6]. Але досвід переконливо доводить, що надмірне податкове навантаження на доходи завжди спонукає до пошуків різних методів несплати податків і неподання фінансової звітності до органів статистики, тому ми не поділяємо цієї думки. Протилежну позицію відстоюють інші фахівці – частина дослідників твердить, що податкові ставки на прибуток банків мають бути нижчими, ніж в інших підприємств, аргументуючи це тим, що посилення податного тиску вплине на величину процентних ставок за кредитами, а це справить відповідний вплив на реальний сектор [3]. На сьогодні це є особливо актуальним для України, оскільки більшість вітчизняних підприємств виробничого сектору є низькорентабельним і не можуть користуватися дорогими кредитами. З іншого боку, банки не можуть надавати таким підприємствам кредити, оскільки існує надто високий рівень ризику їх неповернення. З огляду на зазначене, вважаємо, що найбільш оптимальний варіант для України полягає в поєднанні двох протилежних думок науковців щодо проблеми оподаткування банків. А саме: доцільним буде застосування диференційованих ставок оподаткування прибутку банківських установ – збільшення ставок для спекулятивних операцій і зниження для найбільш пріоритетних, таких як інвестування коштів в інноваційні та сільськогосподарські підприємства і довготермінове інвестиційне кредитування реального сектору економіки [2, с. 255]. Щодо податкових вилучень, то їх, на наш розсуд, доцільно було б запровадити на благодійні відрахування, розвиток соціальної інфраструктури тощо.

Ефективним інструментом контролю з боку держави у розвинених ринкових економіках система спеціального оподаткування. Вперше це питання порушив американський економіст Дж. Тобін ще у 70-х рр. минулого століття. Учений запропонував оподатковувати валютні операції спекулятивного характеру. Суть його теорії полягала в тому, що оподаткування транскордонних валютних операцій на рівні 0,1-0,25 % від обсягу торгів дасть змогу знизити масштаб спекулятивних операцій, не впливаючи на довготермінові виробничі інвестиції. Отриманий від сплати податку дохід Тобін запропонував спрямувати у цільові фонди для фінансування пріоритетних міжнародних проектів. Згодом ідея Тобіна одержала розвиток серед інших науковців [5, с. 229], однак особливо ретельно її почали відпрацьовувати на сучасному етапі розвитку світової економіки, після настання фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. Починаючи з 2009 р. у різних державах розвивається законодавча база та розробляються системи адміністрування спеціальних податків та зборів (табл. 1).

Табл. 1. Спеціальні податки на банківську діяльність у різних країнах світу [5, с. 230]

Країна	Назва податку	Рік впровадження	База оподаткування	Ставка податку
Австрія	Банківський збір	2011	Капітальні активи	0,055-0,085
			Похідні фінансові інструменти в торгівлі книзі	0,013
Бельгія	Стабілізаційний фінансовий внесок	2012	Загальна сума зобов'язань за мінусом капіталу і депозитів	0,245
	Внесок до Фонду захисту депозитів		Сума депозитів, коригована на профіль ризику банку, достатність капіталу, якість активів і ліквідність	0,095
Франція	Податок на системні ризики	2011	Сума власного капіталу банку, що перевищує 500 млн євро	0,25
Німеччина	Банківський збір	2011	Підсумок балансу за мінусом зобов'язань клієнтів та певних інших елементів	0,02-0,04
			Номинальна вартість похідних фінансових інструментів	0,00015
Греція	Банківський збір	2011	Річна сума зобов'язань банків	0,6
Угорщина	Банківський збір	2010	Підсумок балансу за мінусом міжбанківських кредитів і дебіторської заборгованості	0,15 при базі до 50 млрд форинтів та 0,53 – при перевищенні
Швеція	Банківський збір	2009	Сума зобов'язань	0,036
Португалія	Банківський збір	2011	Загальні зобов'язання, за мінусом певних статей	0,05
			Позабалансові похідні фінансові інструменти	0,00015
США	Плата за відповідальність за фінансову кризу	2010	Балансові зобов'язання за мінусом депозитів, застрахованих Федеральною Корпорацією страхування вкладів	0,15

Аналізуючи сутність і призначення спеціального оподаткування банківської діяльності у зарубіжних країнах, можна визначити три основні завдання, які вирішує система [10]:

- створення стабілізаційного фонду банківської системи з метою компенсації витрат на подолання наслідків фінансової кризи;
- відшкодування фіскальних втрат у період фінансової кризи та зменшення дефіциту державного бюджету;
- часткове зниження ризику банкрутства системно значимих банківських інститутів.

Фінансові ресурси, отримані від сплати спеціальних податків і зборів, у різних країнах розподіляються по-різному. Наприклад, в Аргентині, Бразилії та Великобританії вони спрямовуються до державного бюджету, що дає змогу вирішити проблему його дефіциту, а в Швеції і Німеччині – акумулюються в спеціальному стабілізаційному фонді, що сприяє мінімізації ризиків банкрутства банків в умовах фінансової кризи. Для України привабливий і перший, і другий варіант. Якщо ми підемо за першим сценарієм, то матимемо змогу вирішити проблему бюджетного дефіциту і підтримати цим самим реальний сектор, а якщо за другим – то зможемо повернути довіру населення до банківської системи, що сприятиме припливу капіталу і дасть змогу розширити кредитну базу банків.

У контексті зарубіжного досвіду заслуговує на увагу аналіз можливості й доцільності застосування в Україні податку на багатих, тобто оподаткування великого майна (багатства), зокрема банкірів вищої управлінської ланки. Податок на багатство має об'єднати усі періодичні податки на багатство, які доцільно поділити на дві групи:

- а) оподатковувану базу для перших визначають, зважаючи на валову вартість майна (нерухомості, землі, капіталу);
- б) оподатковувану базу для других обчислюють, враховуючи чисту вартість, тобто відмінусовуючи зобов'язання (борги), пов'язані із оподаткуванням майна та активів.

Як показав аналіз, податок на чисту вартість багатства нині застосовують у 14 країнах світу, де його частка у структурі податкових доходів змінюється від 0,035 до 5,6 % (табл. 2).

Табл. 2. Податки на чисту вартість багатства в окремих країнах світу [8]

Країни	Частка у податкових доходах, %
Аргентина	01,80
Австрія	0,035
Данія	0,230
Фінляндія	0,180
Франція	0,630
Індія	0,090
Люксембург	05,60
Нідерланди	0,560
Норвегія	0,370
Пакистан	1,040
Іспанія	0,130
Швеція	0,850
Швейцарія	0,590
Уругвай	4,670

На нашу думку, платниками податку на чисту вартість багатства мають бути усі – фізичні особи, юридичні особи, резиденти, нерезиденти. Застосуван-

ня цього податку має політичні мотиви, адже той факт, що багаті повинні платити додатковий податок, позитивно впливає на політичний клімат у країні. Однак запровадження цього податку в Україні може спричинити низку проблем:

- труднощі визначення ринкової ціни багатства – якщо депозити, цінні папери оцінити достатньо просто, то щодо землі, житла це неможливо, окрім цього, оцінюванню обсягів депозитів може заважати інститут банківської таємниці, який підтримує Закон України "Про банки і банківську діяльність";
- повна відсутність офіційної статистичної інформації про ціну багатства в особистій власності громадян, зокрема банкірів.

Висновки. Зарубіжний досвід податкового регулювання банківської діяльності має істотне значення для України з економічних, соціальних і політичних мотивів. Однак не завжди вітчизняні умови й традиції дають можливість і сприяють застосуванню цього досвіду у вітчизняному банківництві. Ефективними елементами світового досвіду, вартими для наслідування в Україні, є: пільгове оподаткування у формі податкових вилучень, податкових кредитів і знижених податкових ставок; система спеціального оподаткування; оподаткування великого майна. Перспективи подальших досліджень у зазначеній сфері полягають у визначенні позитивного ефекту від реалізації зазначених заходів і в розробленні конкретних механізмів їх практичного впровадження.

Література

1. Волохов В.І. Практичні аспекти оподаткування банківської діяльності / В.І. Волохов, С.А. Дудін, В.М. Коваль // Вісник Хмельницького національного університету : наук. журнал. – Сер.: Технічні науки. – Хмельницький : Вид-во ХНУ. – 2011. – № 3, т. 3. – С. 153-157.
2. Гланц В.Н. Оподаткування банків: вітчизняна практика і зарубіжний досвід / В.Н. Гланц // Вісник університету банківської справи національного банку України. – 2012. – № 3 (15). – С. 253-256.
3. Клоско Л.А. Удосконалення механізму оподаткування комерційних банків податком на прибуток / Л.А. Клоско // Науковий вісник Національної академії Державної податкової служби України. – Сер.: Економіка, право. – 2002. – № 4 (18). – С. 232-234.
4. Кулаковська О. Досвід оподаткування банків країн-членів ЄС та деякі проблемні питання оподаткування банків України / О. Кулаковська // Вісник Національного банку України : журнал. – 2009. – № 9. – С. 22-25.
5. Леонов С.В. Спеціальне оподаткування банків: зарубіжний досвід і можливості впровадження в Україні / С.В. Леонов, В.Н. Гланц // Бізнес Інформ : міжнар. наук. екон. журнал. – 2013. – № 2. – С. 228-231.
6. Оподаткування банків : навч. посібн. / І.В. Сало, І.І. Дяконова, Н.Г. Євченко. – Суми : Вид-во "Університетська книга", 2010. – 208 с.
7. Орлова В.О. Податкове навантаження комерційних банків як фактор розвитку економіки на сучасному етапі / В.О. Орлова // Торгівля і ринок України. – 2010. – № 30, т. 1. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tiru/2010_30_1/Orlova.pdf.
8. Остапець А.І. Банківська система України: стан і перспективи розвитку / А.І. Остапець, А.В. Остапець // Фінанси України : журнал. – 2002. – № 8. – С. 114-126.
9. Пашкурова Н.П. Оподаткування прибутку комерційних банків: тенденції та проблемні аспекти / Н.П. Пашкурова. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://intkonf.org/pashkurova-np-opodatkovannya-pributku-komertsiyinih-bankiv-tendentsiyi-ta-problemni-aspekti/>
10. Tax Contribution of The Financial Sector / European Commission. Taxation and Customs Union. [Electronic resource]. – Mode of access http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/other_taxes/financial_sector/fact_sheet/tax-contribution-fin-sector.pdf.

Сербина О.Г. Мировой опыт налогового регулирования банковской деятельности и уроки для Украины

Проанализирована практика налогового регулирования банковской деятельности в зарубежных странах и определены возможности адаптации мирового опыта к отечественным реалиям. Особое внимание уделено выяснению форм и методов льготного налогообложения банков. Немаловажная роль отведена налогам на богатство. Рассмотрены сущность и назначение специального банковского налогообложения и намечены его перспективы для Украины.

Ключевые слова: налоговое регулирование банковской деятельности, льготное налогообложение, налоговые изъятия, налоговые кредиты, заниженные ставки налога, налог на богатство, специальные налоги.

Serbyna O.G. International experience in tax regulation of banking activities and lessons for Ukraine

Analysis of the practice of tax regulation of banking activities in foreign countries is carried out. Opportunities to adapt international experience to local realities are determined. Particular attention is devoted to the forms and methods of preferential taxation of banks. The role of wealth tax is also defined. The essence and purpose of the special banking tax and its prospects for Ukraine are outlined.

Keywords: tax banking regulation, tax relief, tax exemption, tax credits, low tax rates, wealth tax, special taxes.

УДК 336.22   Здобувач Ю.І. Турянський¹, канд. екон. наук – Львівська КА

ПОДАТКИ ЯК СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ, ЇХ ФУНКЦІЇ ТА ВИДИ

Висвітлено соціально-економічну природу податків, виділено їх функції та розкрито особливості реалізації кожної з них. Проведено класифікацію податків за різними ознаками, визначено роль і значення кожного виду в сучасних умовах змішаної економіки та окреслено чинники, що впливають на ефективність реалізації податкової політики держави. Зазначено, що потенціал фіскальної політики значною мірою визначається рівнем податкової культури, факторами формування якої є стан правового поля та права свідомість громадян, рівень фіскального навантаження і оподатковувана база і саме на цих проблемах запропоновано надалі акцентувати увагу.

Ключові слова: податки, податкова система, функції податків, соціально-економічна природа податків, види податків, податкова політика.

Постановка проблеми. Вагома роль у формуванні доходної частини державного бюджету належить податкам. Без податків не може існувати держава, власне, їх виникнення пов'язують із виникненням держави. Однак раніше податки мали форму безсистемних платежів, що справлялися в натуральному вигляді, а в постійне і вагоме джерело державних доходів вони перетворилися із плином віків. Сьогодні податки розглядаються як невід'ємний елемент держави, об'єктивно необхідне і загально визнане економічне явище. Податкова форма одержавлення ВВП стала не тільки фінансовою основою існування держави, а й мірилом її можливостей у світовому економічному просторі, знаряддям досягнення соціального миру та злагоди, за ними закріпилася провідна роль у системі фінансових відносин та функція згладжування вад ринкового саморегулювання, створення додаткових стимулів підвищення підприємницької, ділової, інвестиційної активності, вирішення проблем мотивації до праці, зниження рів-

ня безробіття, соціального захисту населення. Як наслідок, носії фіскальної суті перетворилися у вагомий важіль регулювання макро- та мікроекономічних пропорцій. У цьому контексті особливої актуальності набуває питання теоретико-методологічного обґрунтування концепції податкового регулювання національної економіки, а це потребує правильного розуміння соціально-економічної природи податків.

Питання податків складні та багатогранні, тому над їх вирішенням працювало не одне покоління науковців. Вагомий внесок у розвиток теорії та практики оподаткування здійснили класики економічної науки – А. Сміт, Ж. Сімонді, Д. Рікардо. Значний внесок у розроблення теорії оподаткування зробили маржиналісти (Л. Вальрас, Е. Сакс, Дж. Кларк) та їх послідовники (Дж. Мілль, А. Маршалл, А. Пігу), представники історичної школи (А. Вагнер), кейнсіанці (Дж. Кейнс і його послідовники), інституціоналісти (П. Самуельсон, Дж. Б'юкенен, В. Нордхауз). Плідними є праці в зазначеному напрямі сучасних українських учених. Особливо актуальними для вітчизняних дослідників виявилися питання податкових ставок, податкового тиску, податкового планування. За цими напрямками працюють: В.Л. Андрущенко [1, 2], О.Д. Василик [3], В.М. Опарін [4], В.М. Федосов [6] та ін. Однак податки досі залишаються однією з найдискусійніших категорій економічної думки. Серед дослідників немає узгодженості щодо сутності податків та їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства, немає чіткого розмежування видів податків, їх змісту та рис. Зазначене формує актуальність теми дослідження, визначає його мету і структуру.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в розкритті соціально-економічної природи податків, визначенні їх видів, змісту та рис.

Виклад основного матеріалу. У більшості економічних видань сучасності категорія "податки" трактується як обов'язкові, встановлені державою платежі, що стягуються в установленому законом порядку для формування державних цільових фондів і спрямовуються на фінансування державою її функцій. Соціально-економічна природа податків наділена внутрішньою протилежністю. З одного боку податки є невід'ємним елементом економічної системи, без якої вона не може функціонувати, а з іншого – причиною соціально-економічних потрясінь. Тому серед дослідників немає однастайності щодо змісту категорії, її місця і ролі в соціально-економічному житті суспільства. На наш розсуд, суспільне призначення податків найбільш повно розкривається у виконуваних ними функціях.

Традиційно економічна наука виділяє дві функції податків – фіскальну та розподільчу. Серед сучасних дослідників існують певні розбіжності у визначеності практичних напрямів реалізації зазначених функцій. На наш погляд, це визначається економічним базисом суспільства і зумовлено "багатоукладністю" податкової структури в умовах невизначеності фінансових пріоритетів.

Вважаємо, що визначальним критерієм встановлення функціональних характеристик категорії "податки" має стати формат її визначеності як самостійного економічного явища з чітким окресленням суспільного призначення, сфери застосування, організаційно-правових технологій адміністрування. З огляду на це, доцільно здійснити певне розмежування у системі вихідних компо-

¹ Наук. керівник: проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук.